

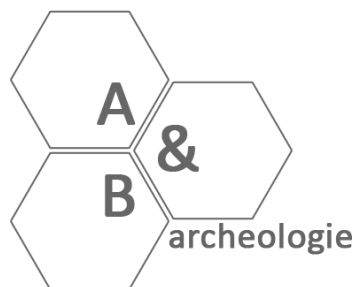
Nota Wervik

Menensesteenweg 299-301

programma van maatregelen na
natuurwetenschappelijk onderzoek

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Paulien FONTEYN en Gwendy WYNS

9-7-2026

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag te Wervik Menensesteenweg 299-301, gelegen buiten woon- of recreatiegebied, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5.000m² of meer beslaat en de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. Deze archeologienota¹ bestond uit een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd diende te worden in een uitgesteld traject. In de nota², opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, werden de eerste resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven. Daarbij werd een verder natuurwetenschappelijk onderzoek geadviseerd op enkele stalen afkomstig uit het aangetroffen brandrestengraf. De resultaten van het vooronderzoek en het natuurwetenschappelijk onderzoek worden samengevoegd in deze nota na natuurwetenschappelijk onderzoek.

Het proefsleuvenonderzoek (fase 1) vond plaats op vrijdag 7 november 2025. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen werd licht aangepast waarbij op het noordelijke weiland 6 i.p.v. 7 proefsleuven werden aangelegd. Bijkomend werd vlak ten zuiden van de bomenrij 1 NO-ZW georiënteerde sleuf (sleuf 7) aangelegd. Dit bleek praktischer dan de korte sleufjes zoals vooropgesteld in de archeologienota. Fase 2 in het uiterste zuidoosten zal in een later stadium, na de sloop van de bebouwing in deze zone, onderzocht worden. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie werden de sleuven opnieuw gedicht.

De advieszone voor het proefsleuvenonderzoek had een oppervlakte van ca. 15.898m². Fase 1 omvatte een oppervlakte van ca. 13.388m². Hiervan kon ca. 1.545m² (11,5%) onderzocht worden door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd net niet behaald; desondanks kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied.

Het proefsleuvenonderzoek toonde aan dat, met uitzondering van een geïsoleerd Romeins brandrestengraf en een vermoedelijk natuurlijk spoor, geen andere archeologische sporen aanwezig zijn binnen de tijdens fase 1 onderzochte zone (ca. 13.388m²). Het Romeinse brandrestengraf werd integraal onderzocht en bemonsterd tijdens het archeologisch vooronderzoek. Er werd een bijkomend natuurwetenschappelijk onderzoek (¹⁴C-datering, fysisch antropologisch onderzoek en anthracologie) uitgevoerd op de stalen uit het brandrestengraf.

Het natuurwetenschappelijk onderzoek toonde aan dat het brandrestengraf dateert uit de vroege Romeinse tijd tot het begin van de midden Romeinse tijd, meer bepaald tussen 34 v.C. en 66 n.C. (68,2% waarschijnlijkheid), 42 v.C. tot 84 n.C. (86,8% waarschijnlijkheid) of 42 v.C. tot 116 n.C. (95,4%

¹ De Nutte 2025a; 2025b.

² Acke et al. 2025a ; 2025b.

waarschijnlijkheid). Hierbij dient echter rekening gehouden te worden met de mogelijke impact van het oud hout effect. Het brandrestengraf bevatte voornamelijk eiken- en sleedoornhout, aangevuld met enkele fragmenten beukenhout. Alle fragmenten waren afkomstig van de stam. Het hout werd vermoedelijk lokaal verzameld en enigszins geselecteerd op basis van de gunstige brandeigenschappen. Sleedoornhout valt echter wel moeilijker tot brandhout te verwerken. Mogelijk speelde de overvloedige aanwezigheid, naast de gunstige brandeigenschappen, mee bij de keuze voor sleedoorn. Het fysisch antropologisch onderzoek gaf aan dat het botmateriaal afkomstig was van de diafyses en het neurocranium van een volwassen individu (+20 jaar oud). Het was matig gefragmenteerd en goed verbrand bij temperaturen tussen 650°C en meer dan 800°C. Vanwege de beperkte hoeveelheid materiaal en de fragmentatie konden geen geslachtskenmerken, ziekteverschijnselen of indicaties voor de lichaamslengte vastgesteld. Er werden ook geen sporen voor bijgiften aangetroffen.

Het onderzoek (fase 1) kan nu als voltooid beschouwd worden. Wel dient **fase 2 van het proefsleuvenonderzoek** nog uitgevoerd te worden in het zuidelijke deel van het terrein (ca. 2.510m²) na de bovengrondse sloop en opbraak van de verhardingen.